

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Rychvald, Orlovská 495

Orlovská 495, 735 32 Rychvald

Identifikátor školy: 600 004 007

Termín konání inspekce: 5. – 8. duben 2005

Čj:	n5-1067/05-12002
Signatura	on3ky535

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola Rychvald (ZUŠ) byla založena v roce 1959, do sítě škol byla zařazena k 1. září 1996. Zřizovatelem školy je Krajský úřad Moravskoslezského kraje. V souladu s posledním rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je výuka realizována v hudebním a výtvarném oboru. Vyučování probíhá v kmenové budově a jednom odloučeném pracovišti v Dolní Lutyni.

Kapacita školy je stanovena na 289 žáků. Dle statistického výkazu v letošním školním roce školu navštěvuje celkem 210 žáků, z toho hudební obor (HO) 180 a výtvarný obor (VO) 30 žáků.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky v hudebním a výtvarném oboru, průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku hudebního a výtvarného oboru zabezpečuje spolu s ředitelkou školy celkem patnáct pedagogů, z nichž tři nesplňují odbornou kvalifikaci. V současné době dva studují konzervatoř a jeden pedagogickou fakultu. Vysoké procento pedagogů (dvanáct ze čtrnácti) je zaměstnáno na částečný úvazek, což výrazně negativně ovlivňuje organizaci i provoz školy. Při skladbě úvazků je zohledněna jejich kvalifikace, zkušenosti i profesionální umělecká praxe. Dané složení pedagogického sboru umožňuje bezproblémové pořádání koncertů učitelů a zároveň jsou jejich praktické zkušenosti vhodně aplikovány v individuální i kolektivní výuce. Nekvalifikovaným pedagogům je věnována zvýšená pozornost.

Organizační struktura ZUŠ respektuje velikost školy, existenci odloučeného pracoviště i oborové členění. Grafické schéma přehledně znázorňuje vztahy nadřízenosti a podřízenosti mezi jednotlivými úseky a pracovníky. Hlavním poradním orgánem je pedagogická rada, která při svých pravidelných jednáních řeší zásadní problematiku kvality vzdělávání. Vysoká absence učitelů při poradách i jiných společně organizovaných akcích, způsobená velkým počtem částečných úvazků, výrazně ztěžuje práci ředitelky školy. Z porad jsou proto pořizovány velmi podrobné zápisy, ve kterých jsou uvedeny konkrétní úkoly, jejich řešení, termíny dokončení a osobní zodpovědnost, čímž je ze strany vedení zajištěn maximální přenos informací. Umělecká rada i předmětové komise (klavírní a smíšená), jako poradní orgány, se spolupodílejí na odborném růstu učitelů, dávají podněty k inovačním změnám ve vzdělávacím procesu i v materiálně-technickém vybavení.

Kontrolní a hospitační činnost ředitelky, jmenované do funkce v roce 2004, je plánovitá a rovnoměrně rozdělená pro období celého školního roku. Kritéria jsou písemně deklarována a pedagogové jsou s nimi prokazatelně seznámeni. Poznatky z kontrolní činnosti jsou pravidelně na poradách analyzovány. K přenosu informací mezi vedením, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci žáků je využíváno osobního kontaktu, žákovských knížek i informačních tabulí.

Nabídka vzdělávacích akcí je ze strany pedagogů akceptována. Na odborný a umělecký růst pedagogů má značný vliv také jejich rozmanitá umělecká činnost.

Personální podmínky vzdělávání v hudebním oboru jsou velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola využívá velmi dobře udržovanou budovu a jedno odloučené pracoviště v základní škole. Prostorové podmínky jsou velmi dobré. K dispozici je 13 tříd pro výuku hudebního i výtvarného oboru. Učebny pro instrumentální výuku jsou prostorné i velmi dobře vybavené hudebními nástroji s konstantním laděním (klavíry, pianina, elektronické klávesové nástroje). Pro výuku kolektivních předmětů hudebního oboru jsou k dispozici dvě učebny hudební nauky, pouze jedna svou velikostí i rozmístěním nábytku umožňuje také využití rytmicko-pohybových činností. Pro komorní a souborovou hru je využíván bývalý taneční sál. Veškerá koncertní činnost učitelů i prezentace výsledků žáků je uskutečňována v koncertním sále školy. Výtvarný obor má prostornou a světlou učebnu s nezbytným vybavením. Pro grafiku slouží tiskařský lis, pro keramiku vypalovací pec. Hygienické, tepelné i světelné podmínky pro výuku na kmenové škole jsou velmi dobré. Zvuková prostupnost některých tříd však nevytváří ideální podmínky pro učitelovu i žakovu koncentraci.

Výuka na odloučeném pracovišti probíhá v kmenových třídách základní školy bez výraznější materiální podpory a s velmi nízkou podnětností pro individuální výuku.

Vybavení hudebního oboru audio i video technikou a dalšími učebními pomůckami stejně jako notovým materiálem je dobré. Hudební archiv disponuje velkým počtem hudební literatury, fond hudebních nástrojů je průběžně obnovován a doplňován. Nástroje jsou řádně udržovány, některé jsou žákům bezplatně zapůjčovány. Výtvarný materiál je na základě požadavku vyučující průběžně doplňován.

Estetika prostředí školy je velmi dobrá, značnou měrou se na ní svými pracemi podílejí žáci výtvarného oboru.

Materiálně-technické podmínky pro výuku hudebního i výtvarného oboru jsou dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučované obory

Výuka hudebního oboru je organizována formou individuálního, skupinového a kolektivního vyučování v přípravném a základním studiu I. a II. stupně dle platných učebních plánů čj. 18 418/95 a učebních osnov čj. 20 876/80-35 a čj. 11 393/81-35.

Porovnáním platných učebních plánů hudebního oboru s reálnou výukou dokladovanou rozvrhy hodin, výkazy žáků a vyučovacích hodin, třídními knihami bylo zjištěno dodržování učebních plánů v předmětové skladbě i hodinové dotaci.

Výuka v hudebním oboru je organizována promyšleně a efektivně. Časová dotace hlavního předmětu je žákům poskytována většinou v rozsahu jedné lekce. Skupinová výuka je uplatňována v souladu s příslušným učebním plánem.

Výuka ve sledovaných předmětech hudebního oboru byla cíleně směřována k naplňování deklarovaného vzdělávacího programu a profilu absolventa základní umělecké školy. Předložená povinná dokumentace průkazně zachycovala průběh vzdělávání. Kontrola naplňování učebních dokumentů v hudebním oboru je systematická, což prokázala i kontrola provedená ČŠI.

Rozvrhy hodin zohledňují spádovou oblast školy i potřeby žáků. Psychohygienické zásady z hlediska sestavení rozvrhu a struktury vyučovacích hodin byly dodrženy.

Školní řád je konkrétní a obsahuje základní pokyny pro chování žáků ve škole.

Velmi dobře fungující informační systém vytváří předpoklady pro včasné a dostatečné předávání informací žákům i jejich rodičům. Využívány jsou také internetové stránky školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech hudebního oboru

Inspekční činnost byla zaměřena na instrumentální i teoretickou výuku. Při plánování dalšího učiva vycházeli učitelé ve sledovaných lekcích z možností žáků, jejich znalostí, dovedností a projevené míry talentu. Stejně principy uplatňovali učitelé při naplňování vzdělávacích cílů, které byly v třídních knihách zaznamenány v rozdílné podobě a s rozdílnou vypovídací hodnotou. Vlastní příprava učitelů na výuku se opírala o znalosti literatury vyučovaného předmětu a ověřené metodické postupy. Osobitě inovační prvky výuky nebyly ve sledovaných lekcích zaznamenány. Studijní plány v některých případech byly obohaceny o metodické postupy při odstraňování nedostatků.

Všechny navštívené učebny byly účelně vybaveny nábytkem, notovými stojany a pianiny nebo klavíry. Cílený rozvoj a plánovitě upevňování intonační a harmonické jistoty u žáků pomocí nástrojů s konstantním laděním nebylo do individuální výuky zařazeno. Audio, případně video ukázky rovněž nebyly ve sledované výuce použity.

Tempo shlédnuté instrumentální výuky i probíraná látka byly voleny s výrazným ohledem na individuální schopnosti žáků a se zřetelem na udržení zájmu o vybranou hudební specializaci. Průběh výuky se vyznačoval zažitým řádem. Instrumentální dovednosti byly rozvíjeny po celou dobu výuky. Přednesové skladby rozvíjely přirozeným způsobem u žáků smysl pro správné dodržení fráze, cit pro kantilenu a využití celé dynamické škály nástroje. Výběr literatury byl výrazně ovlivněn celkovou vyspělostí žáků. Tam, kde zájem o výuku byl velmi malý, byly voleny skladby jednoduché a technicky nenáročné. Byly sledovány hodiny vedené s důrazem na preciznost a důslednost při fixaci elementárních dovedností, kdy se výuka neomezovala pouze na mechanické opakování obtížných míst. Motivace obsahovala složku výkladovou i ukázkovou. Někteří učitelé dokázali pomoci při řešení problémů analýzou chyby a navržením několika možných postupů při jejím odstranění. Praktické zkušenosti aktivních orchestrálních hráčů se výrazně pozitivně projevíly při řešení interpretačních problémů technických i přednesových skladeb. Byly však sledovány hodiny, kdy se učitelé omezili pouze na základní metodické pokyny a při interpretaci učební látky nebyli vždy dostatečně důslední. Na daný problém pouze upozornili, správné provedení už nepožadovali. Ve většině těchto případů chyběla zpětná vazba a ověření osvojených dovedností. Relaxační úseky byly řazeny tak, aby odstranily rostoucí únavu a oživily žákovu pozornost.

Samostatnou kapitolou v instrumentální výuce je hra na elektronické klávesové nástroje. Byla sledována výuka, která vycházela většinou z klavírní literatury. Technická cvičení nebo etudy byly doplněny přednesovými skladbami, ve kterých byly také využity technické i zvukové možnosti nástroje. Výuka hry na elektronické klávesové nástroje není podporována schválenými učebními osnovami. Při hodnocení výuky není možné opřít se o závazný učební dokument. Průběh a výsledky této výuky jsou přímo závislé na zkušenostech a dovednostech učitele. Absence schválených učebních osnov je na této škole částečně eliminována iniciativním přístupem učitelky, která se konzultacemi s pedagogy jiných škol snaží vytvořit určitý výukový systém pro jednotlivé ročníky.

Organizace teoretické výuky (přípravná hudební nauka a hudební nauka) byla efektivní, vyučující volila formu frontální i individuální výuky, vždy v souladu s vymezenými cíli i obsahem. Zvolené vyučovací metody i tempo výuky v jednotlivých ročnících respektovalo odlišné potřeby žáků různého věku i jejich individualitu. Ve všech navštívených hodinách

bylo výrazně uplatňováno propojení teorie s praxí, vyučující využívala zkušeností žáků jako prostředku ke zvyšování jejich aktivity a zájmu o výuku. Pozitivně byla hodnocena snaha učitelky o zařazení rytmicko-pohybových činností u nejmenších žáků. Pro praktické procvičování rytmických celků učitelka využívala rytmických i melodických nástrojů. Prostorové možnosti učebny neumožňovaly zařadit pohybové činnosti u starších žáků. Nechyběla hlasová průprava a intonační rozvoj propojený se zpěvem písní.

Ve všech případech bylo zaznamenáno velmi příznivé klima třídy, byl vytvořen prostor pro přirozený rozvoj komunikativních dovedností žáků i možnost jejich vlastního vyjádření. Stanovená dohodnutá pravidla vzájemné komunikace byla respektována.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola sleduje na koncertech a při postupových a závěrečných zkouškách. Možnost konfrontace výsledků nabízejí soutěže a přehlídky, ve kterých škola získává ocenění v okresních, ojediněle i krajských kolech. Výsledky vzdělávání jsou každoročně vyhodnocovány ve výroční zprávě o činnosti školy.

Úspěšnost žáků hudebního oboru při přijímání na vyšší typy škol je závislé na míře talentovaných žáků, kteří se chtějí dalšímu studiu věnovat. V posledních třech letech se zájem o toto studium zvýšil.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v hudebním oboru

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech hudebního oboru jsou celkově dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

ZUŠ Rychvald je jednou ze tří škol v ČR, které jsou přidruženými školami UNESCO. Tyto školy společně plní funkci institucí propagující různými formami hlavní principy organizace na poli výchovy a vzdělávání.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 27 930/01-21 ze dne 19. listopadu 2001 a účinností od 27. září 2001.
2. Výkaz Škol (MŠMT) V 24-01 o základní umělecké škole podle stavu k 15. říjnu 2004 ze dne 13. října 2004.
3. Osobní spisy pedagogických zaměstnanců ve školním roce 2004/2005 (hudební a výtvarný obor).
4. *Školní řád* ze dne 3. ledna 2005.
5. *Organizační schéma ZUŠ pro školní rok 2004/2005* ze dne 26. srpna 2004
6. *Celoroční plán ve školním roce 2004/2005* ze dne 1. září 2004.
7. Třídní knihy pro individuální, skupinové a kolektivní vyučování hudebního oboru za školní rok 2004/2005.
8. Výkazy žáků a vyučovacích hodin hudebního oboru na školní rok 2004/2005.
9. Rozvrhy hodin vyučujících hudebního oboru na II. pololetí školního roku 2004/2005.

10. Záznamy z pedagogických rad (školní rok 2003/2004, 2004/2005).
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004.
12. Učební plány pro hudební obor čj. 18 418/95-25 s platností od 1. září 1995.
13. Učební osnovy pro vybrané předměty hudebního oboru:
 - čj. 20 876/80-35 s účinností od 1. září 1980 – přípravné studium hry na hudební nástroje, přípravná hudební nauka,
 - čj. 11 393/81-35 s účinností od 1. září 1981 - I. stupeň základního studia hry na hudební nástroje, hudební nauka ,
 - čj. 14 466/85-35 s účinností od 1. září 1985 - II. stupeň základního studia hra na hudební nástroje.

ZÁVĚR

Personální podmínky školy umožňují realizovat vzdělávací program. Práce poradních orgánů je funkční a jejich spolupráce s vedením školy je i přes velmi malý počet stálých pracovníků efektivní. Do kvality výuky se pozitivně promítají praktické umělecké zkušenosti pedagogů.

Materiálně-technické podmínky školy pro výuku hudebního i výtvarného oboru jsou dobré. Výuka v hudebním oboru je realizována v souladu s platnými učebními dokumenty. Porovnáním učebních plánů hudebního oboru s reálnou výukou bylo zjištěno jejich dodržování. V této oblasti došlo k od poslední inspekce k výraznému posunu. Kontrolní činnost školy je systematická a efektivní. Sledovaná výuka hudebního oboru má celkově dobrou úroveň.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	MgA. Stanislava Juchelková
Člen týmu	MgA. Libor Buchta
Členka týmu	Ing. Šárka Baarová

V Opavě dne 27. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Moravskoslezský inspektorát, Husova 17, 74601 Opava. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 16. květen 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vlasta Matonogová

.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad MSK – odbor školství, mládeže a sportu, 28 října 117, 702 18 Ostrava	2005-06-02	n5-1087/05-12002

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.